

Erkenningsnummer P 802006

België-Belgique

P.B.

3190 Boortmeerbeek

2/3954

Alpaidis

Tijdschrift voor Heemkunde Folklore en Oudheidkunde

Nieuwsblad van de Hoegaardse Biergilde 'Die Edele Orde van den Moutstock'

Anno LI nr. 199 2/2015

driemaandelijks juni, juli, augustus 2015

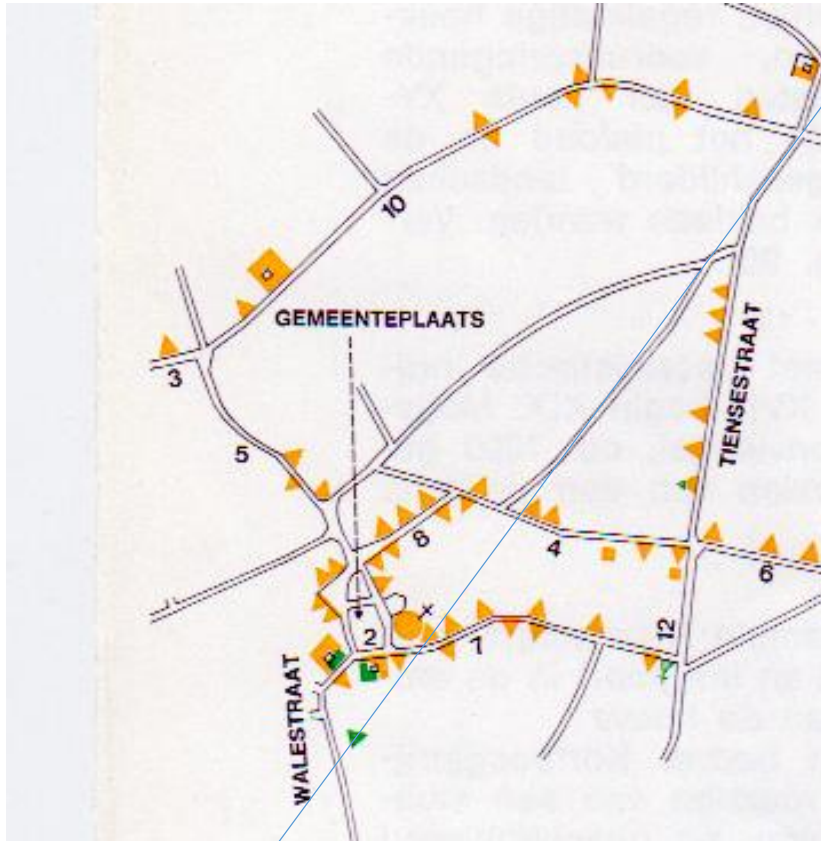
Afgiftekantoor 3190 Boortmeerbeek

- Het waardevolle onroerend goed: bouwwerken en zichten te Hoegaarden op en rond het Gemeenteplein** *(M. Dodion en Wasily Pedjko)*
- Rijkste wijk kwijt bij fusie** *(Christian Hennuy)*
- De artikels die tot nu in 'Alpaidis' verschenen in verband met de tweede wereldoorlog** *(M. Dodion en Wasily Pedjko)*
- Wereldoorlog twee en slachtoffers te Meldert, Outgaarden en Hoegaarden** *(M. Dodion en Wasily Pedjko)*
- Rantsoenering vanaf te begin (ook tijdens de tweede wereldoorlog)**
- Een smartelijk ongeval te Hauthem en begrafenis in de kapel in 1725**
Was er één dode of vielen er twee? *(M. Dodion en Wasily Pedjko)*
- Zo beleefden de Zusters van Goetsenhoven de eerste wereldoorlog**

Het waardevolle onroerend goed: bouwwerken en zichten te Hoegaarden op en rond het Gemeenteplein

(M. Dodion en W. Pedjko)

Volgens de inventaris van het architecturaal cultuurbezit, verschenen in 1971¹

De opgenomen monumenten zijn van vóór het begin van de 19de eeuw,

1. Op het Gemeenteplein (1977) (vorige namen: Gemeenteplaats, 1930; Grote Plaats, 1875; Grote Markt, 1827)

De Sint-Gorgoniuskerk (voormalige collegiale kerk met 12 kanunniken)

Fraai homogeen gebouw, gelegen op de heuvel die het landschap beheerst en in 1754 opgericht op de plaats waar de grote middeleeuwse kerk stond, die was gebouwd op het *castrum* van de laatste wereldlijke gravin van het *graafschap Brunengeruz*, gravin Alpaidis (10de eeuw). De plattegrond ontplooit drie beuken van zes traveeën op pijlers achter een hoge toren van arduin, bekroond met uitvormige bedaking, en twee zijportalen met barokke inslag (schelpmotieven maar ook nissen en *gecontourneerde* voluten). Een lang koor, geflankeerd

¹ Bouwen door de eeuwen heen, Inventaris van het cultuurbezit in Vlaanderen, Architectuur, deel 1, Provincie Brabant, Arrondissement Leuven, In opdracht van het Ministerie van Nederlandse cultuur, 1971, p. 150-167.

² Deze inventaris werd, naar de aanbevelingen van de Raad van Europa, voornamelijk uitgewerkt als een werkinstrument voor de monumentenbescherming; behalve de uitzonderingen, zijn enkel monumenten van vóór het begin van de 19de eeuw opgenomen

door bijgebouwen, loopt uit op een halfronde absis die verlicht wordt door twee vensterregisters. Bakstenen schip, aan de buitenzijde geritmeerd door classicistische pilasters van arduin en zandstenen steekboogvensters met weinig uitspringende sleutels. Rijk en statig interieur verlevendigd met geel en wit stucwerk en talrijke Lodewijk XV-ornamenten (sleutels, cartouches onder het hoofdgestel, bovenmuurpanelen, pijlerschachten, gordelbogen van het tongewelf). Pijlers op arduinen sokkels, bekroond met compositekapitelen die opgesmukt zijn met putti-hoofdjes. Zijbeuken afgedekt met Boheemse kappen.

Op 8 september 1759 werd de kerk ingewijd door de Luikse suffragaanbisschop als de prestigieuze realisatie van de verwante families Sweerts die de macht deelden. De pastoor-deken van de parochie Henricus Sweerts en de schepen-griffier van de Hoegaardse regentie Servaes Sweerts waren broers, zonen van Servaes Sweerts en Catharina Peeters, die in 1700 getrouwd waren in de Paradijshoeve. Servaes Sweerts, die sinds zijn huwelijk met Angeline Seerts uit het Arendsnest de Cruysblockhoeve bewoonde, bediscussieerde, regelde en betaalde alle contracten die betrekking hadden op de bouw en de inrichting van deze uitzonderlijke rococokerk.

Gemeentehuis

Bak- en zandstenen gebouw met twee verdiepingen en schilddak uit de 19de eeuw. Verhoogde begane grond met zandstenen sokkel en trapbordes; geprofileerde zandstenen rondboogramen op imposten; consoles dragen de onderdorpels der vensters; hoekkettingen. Uitspringende puilijst; op de tweede verdieping rechthoekige vensters. De uiterste traveeën van het gebouw springen licht vooruit. Veranderingen: gestileerd hoofdgestel onder de kroonlijst; frontons ter bekroning van de uitstekende traveeën en pui.

De huizen nummers 4-5

Twee verdiepingen hoog huis met zadeldak uit de 18de eeuw; baksteenbouw met gebruik van zandsteen o.m. voor de hoekstenen en omlijstingen. Voorgevel op hoge sokkel voorzien van rechthoekige deur en vensters met uitstekende sluitsteen; fraaie geprofileerde kroonlijst. Smalle rechthoekige vensters in de achtergevel; zijgevel voorzien van één schouderstuk. Omheiningsmuur met een van geprofileerde posten voorziene ingang. Onderverdeling in twee woningen en ingrijpende verbouwingen op de benedenverdieping; nr. 5 aangepast als winkelpui en beschilderd; nr. 4 voorzien van garagepoorten, toevoeging van een tussendorpel bij oorspronkelijke deur.

De huizen nummers 11, 13, 14, 17, 18

Ensemble van rijhuizen uit de 18de eeuw, gebouwd van baksteen (nr. 11, 13, 14), van *Gobertangesteent* (nr. 18) en van bak- en natuursteen (nr. 17); twee verdiepingen hoog (nr. 13) en bijkomende halve verdieping onder de gootlijst (nr. 11, 17, 18); zijgevel met schouderstuk (nr. 13); rechthoekige vensters en deuren (nr. 11 à 17) en steekboogomlijstingen met sluitsteen (nr. 13, 14, 18); geprofileerde deurstijlen en bewerkte sleutel in nr. 14. Herstellingswerken aan de gevels: bepleistering en nieuw voegwerk; hoekkettingen (nr. 14); beschildering der omlijstingen;

De huizen nummers 22, 23, 24, 25

Huizenrij uit de tweede helft van de 18de eeuw; woningen met twee verdiepingen; (nr. 23, 24 met bijkomende halve verdieping); bewaard schouderstuk (nr. 23); rechthoekige vensters en deuren;

Wijzigingen: later bepleisterde voorgevels en stucomlijstingen rond de muuropeningen.

2. Op de Houtmarkt

Voormalig 'Kapittelhuis' (nu de Tuinen), nummer 2

Merkwaardige herenwoning uit de tweede helft van de 18de eeuw. Dubbel huis met twee verdiepingen en leien wolvendak geflankeerd door lagere, elk van een rondbooginrijpoort voorziene bijgebouwtjes, afgedekt met een mansardedak. Sokkel, regelmatige licht uitstekende hoekkettingen en geprofileerde daklijst van zandsteen; steekboogvensters met arduinen omlijstingen verfraaid met een rocaillesluitsteen; gelijksoortige deur met geprofileerde stijlen, gemarkeerd door de uitspringende waterlijst en een fraaie accolade-tussendorpel met schelpmotief.

Het Arendsnest, nummer 3

Boerenburgerhuis uit de 18de eeuw met aanpalende hoeve. Twee verdiepingen hoge woonvleugel met een gebogen wolvendak; voorgevel met bekleding van zandsteen in regelmatig verband; rechthoekige vensters (één verbouwd tot tweede voordeur). Het hoofdelement van deze sobere, reeds classicistisch getinte gevel is het weinig uitstekend risaliet: rondbooginrijpoort ingeschreven in een portiek met medaillons in de zwikken; boven de puilijst, rechthoekig venster, geflankeerd door pilasters en bekroond met een hoofdstel;

Zicht vanuit Walenstraat met rechts het Arendsnest vóór 1957 (foto A. Heuysdens)

klein fronton met laat-barokke inslag, doorbroken met een oculus en opgesmukt met siervazen.

De inrijpoort verleent toegang tot het binnenhof waarop de hoevegebouwen uit de 17de en de 18de eeuw uitzien. Pachtswoning en stallen in traditionele bak- en zandsteenstijl (17de eeuw); kruisvensters en rondboogdeuren al dan niet voorzien van geprofileerde waterlijsten. Tot de 18de eeuw behoren: de achtergevel van de herenwoning, opgetrokken uit baksteen met gebruik van zandsteen voor de regelmatige hoekstenen en de rechthoekige vensteromlijstingen; deurstijlen en -latei uit l.g. materiaal, eveneens naar classicistische wijze versierd en het portiektéma der poort op kleinere schaal toepassend; de van 1734 daterende schuur voorzien van typische hoekkettingen, korfboogdeur en gebogen zadeldak met wolfseinden; het aanpalend poortgebouw met korfbooginrijpoort verrijkt met een uitgewerkte sluitsteen (duifmotief).

Dit merkwaardig ensemble (ook het interieur), bleef haast volledig bewaard tot ca. 1957;

voor het verbreden van de Walenstraat werd een gedeelte van de zijvleugel gesloopt en het overgebleven deel innerlijk volledig vernieuwd.

3. Walenstraat

Interessant ensemble (*townscape*) met kerk, Houtmarkt en inrijpoort in de omheiningmuur van de hoeve

Links:

Huidig zicht vanuit de Walenstraat op de Houtmarkt met de kerk (vergelijk met foto van vóór 1957)

Onder:

Het ensemble kapittelhuis, Arendsnest en Inrijpoort van de Paradijshoeve, zikt vanuit de pastorijsstraat met (onzichtbaar) rechts de monumentale kerk en de begroeide muur van het oude kerkhof), waardoor de Houtmarkt nog aan waarde wint als ‘townscape’; het is een waardevol dorpsgezicht dat Hoegaarden niet mag laten verloren gaan

De Paradijshoeve

Gesloten hoeve; korbbooginrijpoort uit de 17de eeuw voorzien van een sluitsteen en imposten, en geaccentueerd door een op krulmotief uitlopende druiplijst; gewijzigd woonhuis met bewaarde elementen uit de tweede helft van de 18de eeuw o.m. steekboogdeur en –venster. Veranderde bijgebouwen.

Huis nummer 2

Twee verdiepingen hoog huis van bak- en zandsteen uit het laatste kwart van de 18de eeuw voorzien van rechthoekige venster- en deuropeningen; heden beschilderde voorgevel.

Volgende monumenten zijn beschermd

Beschermd monumenten (datum, gevolgd door publicatie in Staatsblad)				
De St.-Gorgoniuskerk	25.03.1938	staatsblad	25.04.1938	monument
Muziekkiosk	06.02.1990		27.04.1990	monument
VML Kapittelhuis Hoegaarden	06.02.1990		27.04.1990	monument
Houtmarkt 2-3 Hoegaarden (gesloten hoeve met herenwoning)	06.02.1990		27.04.1990	monument
Omgeving Houtmarkt Hoeg.	06.02.1990		27.04.1990	dorpsgezicht

VLAAMSE GEMEENSCHAP (06.02.1990, gemeenschapsminister L. Walt Niel van Ruimtelijke ordening en huisvesting)
MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE BESCHERMING VAN MONUMENTEN, STADS- EN DORPSGEZICHTEN.
DE GEMEENSCHAPSMINISTER VAN RUIMTELIJKE ORDENING EN HUISVESTING,
B E S L U I T

Artikel 1. : Worden beschermd als **monumenten**, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976, om reden van historische, architecturale, artistieke en beeldbepalende waarde : HOEGAARDEN
- het **voormalig Kapittelhuis**, gelegen Houtmarkt nr. 1, bekend ten kadaster: HOEGAARDEN, Ie Afdeling, Sectie D 2e blad, perceelnummer 617 a, eigendom van: de gemeente HOEGAARDEN.
- de **gesloten hoeve met herenwoning**, gelegen Houtmarkt nrs. 2 - 3, bekend ten kadaster: HOEGAARDEN, Ie Afdeling, Sectie D 2e blad, perceelnummers 628 d en 629 a, eigendom van : de gemeente HOEGAARDEN.
- de **muziekkiosk**, gelegen Gemeenteplaats, bekend ten kadaster: HOEGAARDEN, Ie Afdeling, Sectie E 2e blad, eigendom van : de gemeente HOEGAARDEN.

Art.2.- Wordt beschermd als **dorpsgezicht**, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976, om reden van beeldbepalende en historische waarde :
- HOEGAARDEN: **Houtmarkt nrs. 1, 2 en 3 en onmiddellijke omgeving en muziekkiosk.**

Muur oude kerkhof

B(L)OEIENDE MUREN IN HOEGAARDEN

Oude verweerde muren vormen een geliefde stek voor muurvegetatie zoals muurvaren en de gele helmbloem. Vroeger werd voor het voegwerk vooral kalkmortel gebruikt. Dit materiaal is poreus en houdt meer water vast. De voegen werden dikwijls ook niet volledig opgevuld en zo konden de muurplanten zich in de openingen makkelijker vestigen.

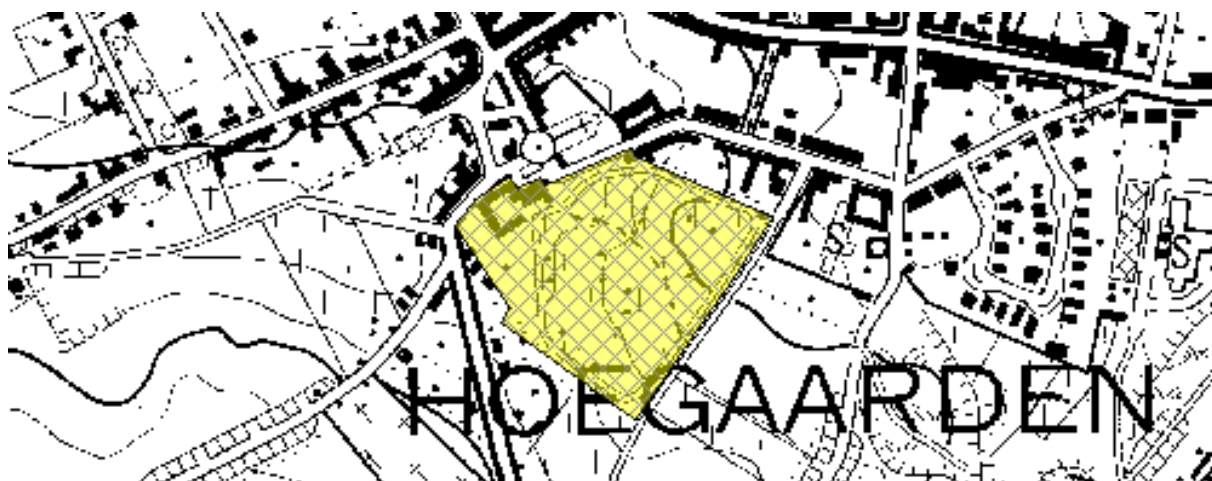
De voorbije decennia is het aantal muurbegroeiingen er sterk op achteruit gegaan. Hoofdoorzaken van deze achteruitgang zijn sloop, restauratie en schoonmaak van vele oude muren. Het gebruik van hogedrukspuiten, zandstralen, herbiciden, harde mortel, gladde stenen en waterafstotende middelen maakt het voor muurplanten onmogelijk om zich te handhaven.

Muurplanten zijn taaië doorzetters die met schaarse middelen moeten zien te overleven. Ze worden vaak gezien als onkruid en een (slopend) gevaar voor het bouwwerk. Dit is onjuist! Muurplanten zijn net heel fraai om te zien. Ze geven authenticiteit en charme aan hun 'drager'.

Heel wat soorten zijn zeldzaam geworden. Voldoende reden dus om ze maximaal te behouden en nieuwe kansen te geven.

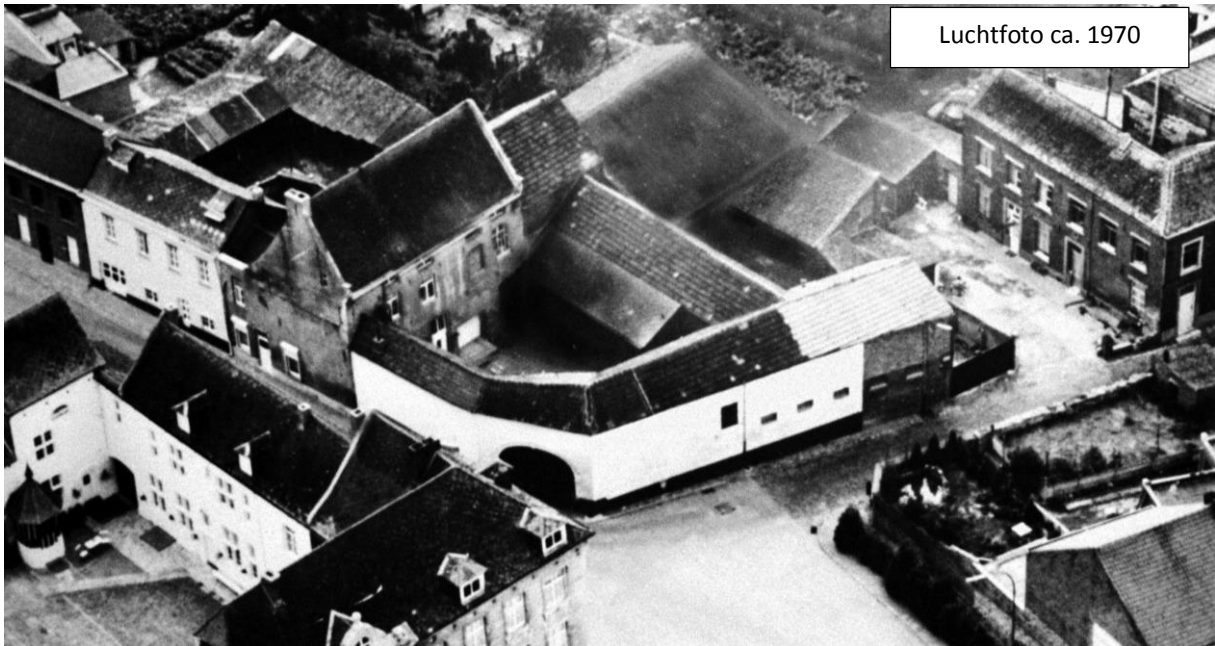
In Hoegaarden waren de toren van de Sint-Gorgoniuskerk en de pui van het gemeentehuis rijkelijk begroeid met de gele helmbloem. Na de restauratie van beide gebouwen verdwenen de muurplanten. Omdat deze kerkhofmuur ook een geliefde standplaats van deze plant is koos de gemeente Hoegaarden ervoor om hier de muurvegetatie veilig te stellen door de herstelling van de muur uit te voeren in functie van het behoud van deze plant op de muur.

Hebt u zelf een oude muur of plant u een bouwwerk waar fraaie muurplanten welkom zijn? Contacteer dan de milieudienst van de gemeente Hoegaarden.

Omgeving Houtmarkt (Walenstraat, Houtmarkt, Pastorijstraat, Tommestraat (sic))

06.02.1990 staatsblad: 27.04.1990 dorpsgezicht

(wordt vervolgd)

Rijkste wijk kwijt bij fusie

In het voorjaar, veertig jaar geleden verschenen overal in Groot-Overlaar en Nieuw-Overlaar affiches aan de ramen met de tekst 'wij blijven Hoegaardiers'. De inwoners van die wijken, evenals die van de Oorbeeksesteenweg wilden liever bij Hoegaarden blijven, en niet overgeheveld worden naar Tienen. Het mocht niet baten want op 1 januari 1977 werden beide wijken naar Tienen overgeheveld. Hoegaarden verloor ook twee schepenen die in dat gebied woonden: Pros Fourie van CVP, en Rik Grootjans voor BSP. Rik Grootjans (81j) blikt terug op die tijd. In 1973 had een werkgroep van 't Paenhuys zich al met de fusieproblematiek

bemoeid, en uit enquêtes bleek dat in Groot-Overlaar 88,5% van de inwoners tegen overheveling naar Tienen was, en 75,50% in Nieuw-Overlaar. "Toch heeft Hoegaarden zich niet zo fel verzet tegen het kwijtraken van Nieuw-Overlaar. Zo viel ik immers weg als

schepen, en ze kregen er twee, voornamelijk katholieke gemeenten bovenop, Meldert en Outgaarden. Burgemeester Kerryn (CVP), zat toen op het kabinet voor Binnenlandse Zaken, waar alles geregeld werd", vertelt Rik Grootjans. Uiteindelijk werd Hoxem, als compensatie, toch bij Hoegaarden gehouden. Rik is afkomstig van de Kabbeeksepoort in Tienen, maar groeide op aan de Hoegaardse Poort. Hij kwam in 1964 met zijn echtgenote in Nieuw-Overlaar wonen. "Ik had in Tienen de Rode Jeugd mee opgericht in een liberaal bastion, en de toenmalige

BSP kwam mij als voorzitter vragen voor de Hoegaardse afdeling. In 1970 hadden we twee verkozenen en ik werd schepen", aldus Rik. Een meer dan 80 jaren liberale meerderheid werd zo gebroken, door de CVP-BSP-coalitie. De BSP speelde toen een beslissende rol want er waren 6 PVV en 5 CVP ingekozenen. "Ik had uiteindelijk burgemeester kunnen zijn, want de liberale voormannen Willy Boffé en Willy Marchal kwamen mij dat voorstellen, maar mijn partijbestuur was daar niet voor te vinden", zo vertelt Rik. De BSP speelde toen een beslissende rol want er waren 6 PVV en 5 CVP ingekozenen. Nieuw-Overlaar kwam in 1977 bij Tienen, en Rik bleef ook daar actief in de gemeentepolitiek. Hij was er 24 jaar gemeenteraadslid en fractieleider voor de BSP - SP, tot in 2000. Rik Grootjans zelf stelde in 1975 dat de overheveling van Nieuw-Overlaar naar Tienen, een financiële onthoofding van Hoegaarden betekende, want Nieuw-Overlaar was de wijk met het hoogste kadastrale inkomen. De argumenten tegen de overheveling naar Tienen bij de inwoners waren: een corrupte geest vanwege de industrie, meer belastingen, een ingewikkelde centrale administratie, het mentaliteitsverschil, de vrees voor industriële inplantingen langs de E5 oprit, en overgaan naar een stad zonder ziel. "Toch is het protest na de fusie snel stilgevallen. Er waren hier toen nog niet zoveel woningen. Achteraf is dat hier volgebouwd, en we hebben wel driemaal een nieuw huisnummer gekregen. De nieuwe inwoners hadden geen binding met Hoegaarden. In het begin van de jaren '80 is er nog het Heelblok bijgekomen. Op dit ogenblik, wordt er ondanks de problemen in Tienen, niet meer over gesproken", besluit Rik.

(oprecht dank aan Christian Hennuy voor dit artikel)

De artikels die tot nu in ‘Alpaidis’ verschenen in verband met de tweede wereldoorlog

(Maurice Dodion en Wasily Pedjko)

VIII (1972), nr. 29 tot X (1974), nr. 35

-Geschiedenis van het klooster vanaf de Bogaarden tot nu, met inbegrip van het relaas der beide wereldoorlogen.

XX (1984), nr. 76

-De bevrijding van Tienen en Hoegaarden, de septemberdagen van veertig jaren geleden.

XXV (1989), nr. 94

-Gevallen te Houtem (sic) voor de vrijheid op 01.12.1943: Paramore.

XXV (1989), nr. 97

-Paramore, de herdenking en de persstemmen.

XXVI (1990), nr. 101

- Cachetten van ‘t Nieuwhuys tijdens de twee wereldoorlogen.

XLIV (2008), nr. 173 en XLV (2009), nr. 174

- De tweede wereldoorlog (1939/45), Een Tiensch Dagboek.

XLV (2009), nr. 174

- Zo beleefde onze dorpspastoor A. Heuysdens de eerste oorlogsdagen van mei 1940.

XLVIII (2012), nr. 189

- Te Hauthem gevallen voor onze vrijheid: de ‘Paramore stand in het gemeentehuis.

L (2014), nr. 196

- De bevrijding van Hoegaarden en Tienen op 6 en 7 september 1944 (70 jaar geleden).

-Hoegaardse slachtoffers van de tweede wereldoorlog (eerste deel).

-Uit de geheime geschiedenis van Hoegaarden: het kruis aan de spoorwegbrug te Rommersom herinnert aan een gesneuvelde uit de tweede wereldoorlog.

-Paramore – herdenking op zaterdag 29 november 2014.

L (2014), nr. 197

-Uiteenzetting en discussieforum over de tweede wereldoorlog te Hoegaarden in mei 2015.

-Paramore herdacht op 29 november 2014 aan het monument te Hauthem.

Meldert en de tweede wereldoorlog, Outgaarden en Hoegaarden, Enkele slachtoffers ...

(M. Dodion en W. Pedjko)

Gedenkplaat voor de slachtoffers in de kerk van Meldert

Wie vertelt ons meer over het aanbrengen van dit monument, waarop het wapenschild van Hoegaarden?

Oorlogs- en Bezettingsrelaas van de parochie van St.-Ermelindis te Meldert

Geen enkel oorlogsfeit is te Meldert gebeurd.

Eén parochiaan met name **Theophiel Meeuwens** is in de veldtocht van 1940 door de Duitsers krijgsgevangen gemaakt en is op 2 september 1940 te Dresden aan ziekte overleden.

Wat de Bezetting betreft:

a) Op 30 november 1943 is de grote klok van St.-Ermelindis, wegende 1.400 kg uit de toren gehaald door de firma Van Campenhout. Deze klok is tot hiertoe niet teruggevonden.

b) In het begin van september 1944, als de Duitsers het vliegplein van Bevekom moesten verlaten, is door de luchtverplaatsing veroorzaakt door het doen ontploffen van munitie, schade veroorzaakt aan enige glasramen van het koor in de kerk.

c) Eén parochiaan, **Emiel Minnot**, landbouwer, die door de Duitsers verplicht was geweest opruimingen te doen op het vliegplein van Bevekom is daar op 5 juli 1944 door een bom gedood.

d) Een enkele parochiaan, **Camiel Lefevre**, werd door verraad aangehouden om in Duitsland te gaan arbeiden. Hij is in goede toestand (sic) te Meldert teruggekeerd op 7 juni 1945.

*Opgemaakt te Meldert den 1 januari 1946
J. Van Cauteran, pastoor van Meldert*

Grafzerk Theophiel Meeuwens op het kerkhof te Meldert

Camille Nijs werd slachtoffer van het bombardement op Tienen van donderdag 25 mei 1944. Op die dag was er reeds vroeg beweging in de lucht. Rond 11u15 in de voormiddag is er een bombardement op Tienen. Het doel is de ijzerenweg (spoorweg). Meer dan 40 bommen worden geworpen. Iedereen vlucht in kelder en schuilplaatsen. Vele ruiten springen stuk, huizen en daken worden getroffen. Rond 11u33 minuten was het gedaan. Meer dan 200 huizen geknakt, 100 heel onbewoonbaar. De kapel van het stadshospitaal is opgeblazen en de E.H. Deken Rochette blijft er in als slachtoffer, terwijl hij in zijn biechtstoel aan het biecht horen was. De Raffinaderij is ook getroffen en telt 4 doden. Alles samen 13 doden en ongeveer 400 huizen verlaten. De brug van de Hoegaardenstraat is gebarsten; in alle straten tot op de Grote Markt zijn ruiten verbrijzeld. De brug op de Gete achter de Griepen is ingedrukt en verwekt overstroming van de kelders der Hoegaardenstraat-huizen. 't Was oprecht een beroerde dag. Camille overleed in het H.Hart ziekenhuis, in de Gilainstraat op 29 mei, zoals op te maken valt uit de overlijdensakte van de stad Tienen, overgeschreven in het Overlijdensregister van Meldert.

Gesneuvelde Britse militairen te Hoegaarden en omliggende

Op het kerkhof in Outgaarden liggen twee oorlogsgraven van Britse gesneuvelden Het zijn de graven van Pilot Officer (Piloot) **Peter William Vaughan** (16.02.1920-13.05.1940) en Aircraftman 2nd Class (W Op/Air Gunner) **Edwin Mold** (28.09.1916-13.05.1940).

Op 13 mei 1940 om 7.30 vertrok vanaf RAF-basis Monchy-Lagache in Frankrijk de Westland Lysander MK II, dubbeldekker en duozit P9063 met als missie: een verkenningstocht langs Duitse stellingen. Tijdens deze tocht werd de Lysander onder vuur genomen door zeven Duitse Messerschmitt jagers en stortte om 8.45 neer in Outgaarden. Bij de crash kwamen beide bemanningsleden om het leven, ze liggen beiden begraven op deze begraafplaats.

Een tweede vliegtuig werd neergehaald door de FLAK van het III Bataljon van het 61. Infanterie Regiment van de 7. Divisie op 14 mei om 9.25 u (Duitse tijd), kort na de verovering van Hoegaarden tijdens de gevechten aan de Gete, vermoedelijk rond de watertoren te Hauthem.

De omgekomen piloot en schutter van dit tweede toestel waren:
F/O **Clarke T.C.** (Flying officer/pilot), R.A.F. – BEF – Air Component (Army Co-operation Squadron Recce support ,of II Corps Nr 4Sqn (RAR) (° 07.12.1913),
En AC1 **Rodulson W.S.** (Aircraftman 1st Class W Op/Air gunner neergehaald boven Hoegaarden; crashed St.-Remy-Geest 14.05.1940), begraven St.-Remy-Geest?

Van het 2de Regiment Jagers te Paard sneuvelen te Hoegaarden op 13 mei 1940:

- **Bedoret Jacques Henri** (Namen 29.10.1919)

- **Colot Jules** (Namen 19.07.1919)

- **Monthuir Roger** (Sanzeilles 17.07.1919)

- **Flahaux Guy** (Andenne 25.05.1913), ofwel gewond

Gewonden:

- **Niverlet en Remy**

- **Kapitien-Commandant Van de Walle A.** de eskadronscommandant werd met zware verwondingen afgevoerd naar het militair ziekenhuis, krijgsgevangen.

Ontsnapte aan de vijand:

Lambotte Pierre, werd gevonden in een kelder te Klein Overlaar, werd ondergedoken gehouden, en kon na 10 dagen zijn woonst te Hoei bereiken.

De gesneuvelde Duitse soldaten waren van de Heerengruppe B - 6. Armee – 7. Inf. Div. – 61 Inf. Regt

(ze zijn allen begraven te Lommel)

- Rossgoderer Paul (München 1912)
- Zauner Wilhelm (Kolberwaar 1917)
- Baumann Peter (Rattenkirchen 1917)
- Strobl Johann (München 1916)
- Heidacher Franz (München 1920)
- Wenzel Egid (Heinrichtstal 1914)
- Frank Friedrich (Obershallerhausen 1913)
- Regen Alois (Stalleck 1915)
- Antretter Andreas (Bad Aibling 1914)
- Gnadl Matthias (Ueberseel/ Fraunstein 1912)
- Boepple Hans (München 1916)

Inhoud Familieschoon, 56ste jaargang, nr. 52 (NR), 2/2015

Art. 196 Ontvangst op het Brusselse stadhuis, 23 mei 2015 (*M. Dodion en W. Pedjko*)

Art. 197 Notaris Servaes SWEERTS uit Hoegaarden in conflict met notarissen uit de stad Tienen. (anno 1735) (*Dr. Gilbert Vandenbempt*)

Art. 198 Het huwelijkscontract van Henricus Hoebanx en Maria Anna Sweerts, *de latere stamouders van de gilde van 't silver swaert* opgesteld te Hoegaarden in 1727.

(Dr. Gilbert Vandenbempt)

Art. 199 Jean François Lowet, zoon van Marie Anne Sweerts uit de Cruysblock, trouwt met een T'Serclaes, familie die leden telt binnen vier van de zeven Brusselse Geslachten.

(M. Dodion en W. Pedjko)

Te noteren:

De viering 'Pierre Celis' op vrijdag 25 september om 19u30

De jaarlijkse Paramore-herdenking op zaterdag 28 november om 15 uur

Wij zullen aanwezig zijn te **Wavre op 20 en 21 februari 2016** op het 8ème salon de la généalogie en Belgique francophone en 51ste Congres van Familiekunde Vlaanderen

Al op 11 juni 1940 verscheen de eerste rantsoeneringstabel in het Belgisch Staatsblad

Zegelnummer	Produkt	per persoon en per dag in gram
1	Brood	225
1	Meel	170
2	Groene koffie	12,5
2	Gebrande koffie	10
3	Voedingsvetten, margarine, boter, reuzel en ossenvet	50
4	Zetmeelhoudende produkten (crème en griesmeel van graangewassen, gort van haver, peulvruchten, rijst, vermicelli en macaroni)	20
5	Zout	20
6	Geraffineerde suiker, kristalsuiker, korrelsuiker, kandijnsuiker, vergeoise en bruine suiker	30
7	Aardappelen	500
8	Zachte of harde zeep (toiletzeep inbegrepen)	20
9	Tafelolie	5

Deze levensnoodzakelijke producten konden zolang de voorraad strekte, verkregen worden in ruil voor zegels en geld. De rantsoenkaarten en -zegels werden uitgereikt op het gemeentehuis, op vertoon van de identiteitskaart van alle gezinsleden boven de vijftien jaar en het trouwboekje. De gemeentelijke diensten voor voedselbevoorrading en rantsoenering vervulden een zeer belangrijke rol in de bevoorrading van de bevolking. Het aanmaken van de rantsoeneringskaarten met de nodige nummers, codes en controles zorgde telkens weer voor heel wat werk voor de gemeentelijke administratie

Eind december 1940 werden ook de niet-eetbare producten op de rantsoeneringstabellen gezet, zoals zeep-, textiel- en schoenproducten. Volgens een Duitse verordening van 27 december 1940 moesten alle textielwinkels gesloten blijven tot 1 januari 1941 om een inventaris op te maken

Niet alleen voedsel stond op de bon. Ook kleding, textiel en schoeisel vielen onder de rantsoeneringsbesluiten. In januari 1941 werd de eerste kleding kaart ingevoerd die tot 31 augustus 1941 geldig was. Het aantal zegels waarop men in die tijd recht had, werd bepaald volgens de leeftijd en het geslacht. Zes soorten kaarten werden uitgereikt. Kaart A werd toegekend aan alle mannen boven de vijftien jaar en bevatte 80 zegels. Kaart B was bestemd voor alle vrouwen boven de vijftien jaar en bevatte eveneens 80 zegels. Kaart C en kaart D met 100 zegels waren voor respectievelijk jongens en meisjes van drie tot vijftien jaar. Kaart E met 100 zegels was voor kinderen van één tot drie jaar en Kaart F, tenslotte, met 150 zegels was bestemd voor zuigelingen

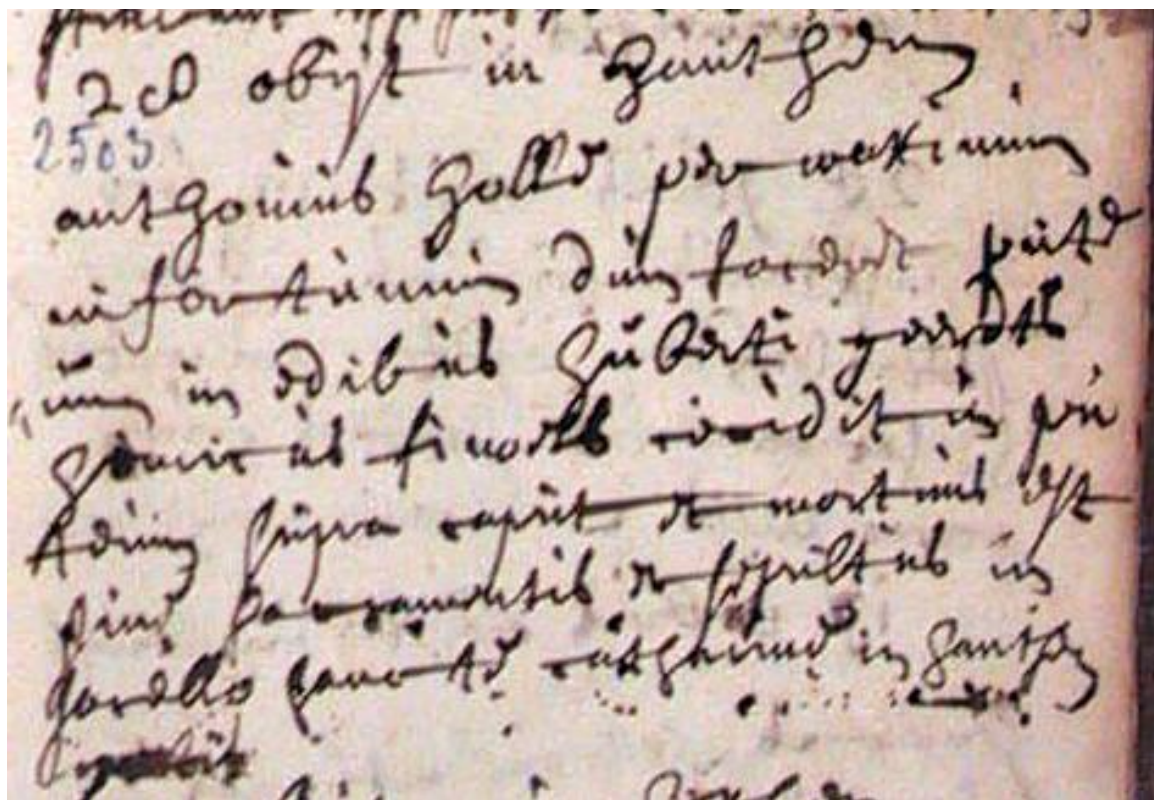
Ook brandstof stond op de bon. De gebrekkige kolenbevoorrading zorgde voor heel wat problemen, vooral in het zeer strenge voorjaar van 1942.

Een smartelijk ongeval te Hauthem en begrafenis in de kapel in 1725

Was er één dode of vielen er twee?

(M. Dodion en Wasily Pedjko)

Uittreksel uit de parochieregisters van Hoegaarden

(Parochieregisters Hoegaarden, Overlijdens, p. 144r., nr 2503)

Transcriptie van de tekst

*'28 obiit in hauthem
anthonius holle per maximum
infortunium dum foceret pute-
um in aedibus huberti geerdts
henricus finouels cecidit in pu-
teum supra caput et mortuus est
sine sacramentis et sepultus in
sacello sanctae catherinae in hauthem'*

Vertaling

'De 28ste (juni) overleed in Hauthem Antoon Holle ten gevolge van een zeer groot ongeluk, terwijl hij een put maakte in het huis van Hubert Geerts. Henri Finoulst viel op het hoofd in de put en is zonder (laatste) sacramenten gestorven, hij is

Was er één dode of vielen er twee?

Er staat 'obiit', derde persoon enkelvoud, werkwoord bij Antoon Holle; maar verder in de tekst staat er dat Henri Finoulst op zijn hoofd in de put viel en (vrijwel) onmiddellijk dood was. In de algemene 'Tafel van de Overlijdens', staan zowel Antoon Holle, als Henri Finoulst ingeschreven als overleden op 28 juni 1725

Antoon Holle staat niet vermeld in de doopregisters en ook niet in de huwelijksregisters van Hoegaarden; er is alleen een huwelijk terug te vinden van Martin Holle met Anne Tritsmans op 4 november 1659², maar het koppel had alleszins geen kinderen geboren of getrouwd te Hoegaarden.

Henri Finoulst was geboren te Hoegaarden - Hauthem op 10 februari 1657. In 1684 overleed zijn echtgenote Thérèse Goes en 5 maand en half later hertrouwde hij met Barbe Dotremont. Hij was immers achtergebleven met drie kleine kinderen. Barbe Dotremont zal trouwens op 29 september 1685, acht maanden na hun trouw bevallen, een reden temeer om het huwelijk niet uit te stellen!

2.1. Fhinoels (Finouls) Henri (Hoeg 10.02.1657³-28.06.1725.of 26.01.1720)
x Hoeg. 24.02.1677⁴ Goes (Gose) Thérèse (+ Hoeg. 12.08.1684⁵), overleden te Hauthem
xx Hoeg 27.01.1685⁶ met Barbe Doutremont (Dotremont) (Hoeg 16.12.1659-), d. van Paul Dotremont⁷ en Marie Van Ex

Wat nog meer dan opvalt is het feit dat hij begraven is in de kapel van Hauthem! **Dat is de eerste keer dat wij een begrafenis in de Hauthemse kapel tegenkomen** (er is wel tot nu niet systematisch onderzoek naar gedaan). Blijkbaar gold dat alleen voor Henri en niet voor Antoon Holle, want ook hier staat weer het enkelvoud 'sepultus est'.

Zeker even merkwaardig is het eerste huwelijk van Godfried Finoulst (1686)

De twee jaren jongere broer van Henri Finoulst was blijkbaar heel populair te Hauthem! Of was het voor de vader van zijn bruid dat Hauthem viel?

Godfried Finoulst trouwde met Barbe Anna Huybens, dochter van Jan Huybens en Margriet Bormans. Zij is geboren te Hoegaarden op 31 januari 1664 en kreeg als peter Paul Dotremont en als meter Anna Vanosmael (Van Osmael).

Margriet Bormans (Hoeg. 07.1628) was dochter van Jan Bormans en Margriet Vanosmael

² Parochieregisters Hoegaarden, Huwelijken, p. 255, nr 435

³ Parochieregisters Hoegaarden, Dopen, p. 215, doopheffers waren (N) en Marie Van Herbergen (tante); ie in de stamboom onder 2.1

⁴ Parochieregisters Hoegaarden, Huwelijken, p. 336v., nr 598, getuigen: Henri De Kinder, Lambert Huybens en Joannes de Moulin

⁵ Parochieregisters Hoegaarden, Overlijdens, p. 61v., nr 1033

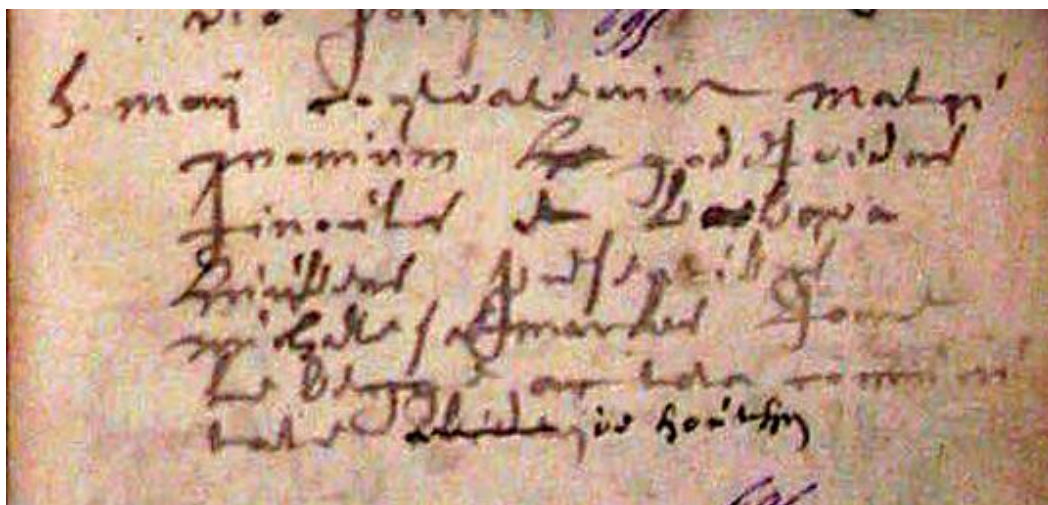
⁶ Parochieregisters Hoegaarden, Huwelijken, p.341v, nr 675, getuigen Dominus Joan. Van Volsum en Magister Joannes Demoulin ; dispensatie gekregen voor de drie roepen

⁷ Van Nerum H., De Dotremont uit Hoegaarden en elders, Uitgave Museum 't Nieuwhuys, Hoegaarden, 1978, sparsim en mededeling Dr Gilbert Vandenbempt, 2009); Paul Dotremont (+ Hoeg. 28.11.1676) was zoon van Thomas uit een 1ste huwelijk vermoedelijk; een tweede huwelijk ging hij aan met Christine van Heylisse (hij had een pachthof in Bost en huurde 2 watermolens vanaf 1631; Marie van Ex (Hoeg. 29.09.1629-07.08.1699) was dochter van Godefroid Van Ex en Anna Schoensetters

Bormans was brouwer en landbouwer te Nerm, waar ook Vanosmael één van de belangrijkste families was.

Het is ook weer hier dat voor de eerste keer vermeld wordt dat een ganse plaatselijke gemeenschap deelneemt aan een huwelijksinzegening!

2.2 Finoels Godefridus (Hoeg. 17.09.1659⁸), woonde te Hauthem (3)
 x Hoeg. 05.05.1686⁹ Huybens Barbe Anne (Hoeg. 31.01.1664-11.03.1702¹⁰)
 xx Hoeg. 28.05.1702¹¹ Le Begge (Le Begghe, Lebegge) Gertrude

(Parochieregisters Hoegaarden, Huwelijken, p. 343r., nr 695)

Transcriptie van de tekst:

5 Maij contraxerunt matrimonium ꝛe godefridus finoulst et Barbara huijbens presentibus michaele salemacker Joanne Le begge ac tota communitate (doorgehaald woord: ibidem¹²) de houthem

Vertaling

Op 5 mei trouwden Godfried Finoulst en Barbara Huybens in aanwezigheid van Michiel Saelmaekers, Joannes Lebegge en de hele bevolking van Hauthem''

⁸ Parochieregisters Hoegaarden, Dopen, p. 225r, nr 2233, p/m Petrus Godefridus Van Ex en Maria Salomons

⁹ Parochieregisters Hoegaarden, Huwelijken, p.343r, nr 695, getuigen Michaël Salmaeker, Joannes Lebegge 'ac tota communitate de Houthem' (en heel de Hauthemse gemeenschap)

¹⁰ Parochieregisters Hoegaarden, Overlijdens, p. 87r., nr 1660

¹¹ Parochieregisters Hoegaarden, Huwelijken, p.363v, nr 844, getuigen de koster Petrus Reloux en de klokkenuider Prinssen Gregorius

¹²Ibidem = van daar zelf, dus *de mensen van Hauthem*); naast de twee getuigen die vereist waren om een geldig huwelijk te sluiten: Michiel Saelmaekers en Jan Lebegge, zijn dus alle inwoners naar Hoegaarden centrum afgezakt om getuige te zijn van deze trouwplechtigheid, vandaar de vervanging van ibidem door de Houthem, om het merkwaardige van deze gebeurtenis duidelijk te omschrijven!

Zo beleefden de Zusters van Goetsenhoven de eerste wereldoorlog

Het gesticht van de H. Familie te Goetsenhoven, door de Grauwzusters onderhouden en toebehorend aan het moederhuis van Tienen is gedurende de oorlog een rust- en herstellingsplaats geweest voor al wie het daar bezocht hebben.

Inleiding

In 1914 waren er 7 zusters en later 8 of 9 volgens de noodzaak; de Zusters van Goetsenhoven waren Grauwzusters en hingen af van hun moederhuis te Tienen

Hun gewone werk bestond in 1914 uit:

- 1/ de verzorging van ouderlingen, mannen en vrouwen, ondersteund door de Burelen van Liefdadigheid (sinds 1925 COO genoemd en nu OCMW);
- 2/ de verzorging van betalende *pensionnaires* (alleenstaanden die er, mits betaling, verbleven)
- 3/ een kliniek voor ooglijders en andere operaties.

Wat zij meemaakten vanaf augustus 1914 tot februari 1919¹³

Belgische troepen zijn ingekomen op 4 augustus 1914. Het klooster was vol soldaten. De benedenplaatsen werden helemaal te dienste van de overheid en de soldaten gesteld; de zieken en al de andere personen werden naar boven gedaan. Er waren één kolonel, majoors, officieren en soldaten. Op één uur tijd was het klooster met de *remisen* en de stallen, enz. in een ware kazerne veranderd.

Men verzorgde er de Belgische soldaten, gekwetst door een ongeval, of ziek, welke daarna verder gebracht werden. Men heeft er verschillende **Duitse gevangenen** zien binnenbrengen. De 9de augustus verwittigde de kolonel de overste dat ze moesten vertrekken, alsook dat de Duitsers op weg waren. Hij zegde dat ze hen niet moesten vrezen, doch hun geven wat ze vroegen, want dat ze het anders toch zouden nemen.

De stoffelijke schade is meestal geweest in het uitbreken der draden en omheiningen der weide, om vrije doorgang te hebben in het delven van grachten (*loopgraven*).

De kapel is niet publiek, doch veel Belgische soldaten zijn er te biechten geweest, zelfs nog verschillende des nachts voor het vertrek, in de kamer van de zieke heer aalmoezenier.

Onze kostbare voorwerpen hebben we in veiligheid gebracht.

In de dagen tussen het vertrek van de Belgische troepen en de inkomst van de Duitsers hebben er nog Belgische soldaten, die op verkenning gegaan waren, in het klooster gelogeed en er zijn er dan ook nog verzorgd en voorzien van het nodige.

ook burgers, mannen en vrouwen en kinderen die uit de omstreken gevlucht waren werden in het klooster gehuisvest.

In 1915 is de E.H. L. Leclercq, onderpastoor te Marchiennes-Docherie bij ons aangekomen; hij werd gezocht en achtervolgd door de Duitsers, omdat hij een groot getal jongelingen over de grens geholpen had. Hij is **tien maanden ondergedoken gebleven in ons klooster** en is dan

¹³ We bewaren zoveel mogelijk de originele woorden en uitdrukkingen van het relaas, genoteerd door de plaatselijke overste in opdracht voor het moederhuis te Tienen; dit verslag bevindt zich in het AAM, Parochieverslagen van de eerste wereldoorlog; hier en daar plaatsen we een toelichting tussen haakjes.

door medehulp van een heer uit Luik, na een verblijf van nog enige dagen in ons klooster te Luik, 31 Rue Hors Château, over de grens geraakt. E.H. L. Leclercq heeft dan in Le Havre dienst kunnen bewijzen als onderpastoor.

Enige dagen na zijn vertrek, kwam in ons klooster een dame in grote rouw gekleed, de voorwaarden vragen om als *pensionnair* aangenomen te worden. Op onze vraag wie ze was en om haar eenzelligheidsbewijs te tonen zei ze dat ze dat later zou geven als ze er zeker van was bij ons te kunnen blijven. Ze zei dat ze binnen een maand zou terugkomen. Door de vragen die ze stelde kon men gemakkelijk zien dat ze een **Duitse 'spioen'** (sic) was. Aan haar gang alleen al zou men gezegd hebben dat het een man in vrouw gekleed was¹⁴.

Rond 18 augustus zijn de Duitsers ingekomen¹⁵ en hebben direct bijna heel de beneden ingenomen. Zelfs in de refter van de zusters hebben er veel geslapen. Ook de keuken was ingenomen door de Duitsers, maar de zusters mochten *'het hunne doen nadat die heerkenz gedaan hadden.'*

'Geweldenarijen' zijn er niet gepleegd, maar de Duitsers waren wel heer en meester. Ons enige paard hebben ze opgeëist en men heeft iemand moeten meesturen tot Sluizen (L'Ecluse) om een *'bon'* (een geschreven bewijs van de opeising, om te kunnen vergoed worden) te krijgen. Een deel van het paardengetuig en andere zaken waren na de doortocht van de Duitsers verdwenen. Het pluimgedierte heeft door hunnen doortocht veel geleden.

Eene week waren er veel Duitse soldaten, ze hadden 103 wagens in de weide van het klooster gezet; volgens dat de soldaten zeiden kwamen ze van Leuven terug, en ze vertelden met grote hovaardigheid wat ze daar gedaan hadden (*de brand, plundering en de moordpartijen te Leuven van 25 tot 27 augustus 1914*).

Gedurende die eerste dagen hebben er **verschillende jonge mannen** in de kelder en zelfs op de zolder van de kapel **verstoken** gezeten uit vrees van meegenomen te worden. Men droeg hen daar in stilte eten.

De brave burgemeester, Mr Pitsaer, heeft een nacht op de koer van het klooster moeten doorbrengen, om één van de twee ossen, die hij had moeten leveren te zien slachten. Tegen de ochtend hadden de zusters hem een tas koffie gemaakt. De Duitsers verboden hem ze aan te nemen en dwongen hem mee te gaan tot Sluizen.

De zusters van de school en ook nog andere mensen waren in ons klooster een schuilplaats komen zoeken. Men rustte er zoals men kon, soms zo maar op de planken, omdat zowat alle bedden door de Duitsers waren ingenomen. Dit heeft zo de eerste drie weken geduurd, de ene bende vertrok en seffens kwam er een nieuwe binnen.

Na hun vertrek bleven er 3 zieke Duitsers, soldaten, met een wacht van 4 gezonde, nog enige dagen in het klooster.

Toen de zieken per automobiel werden weggehaald hebben ze kussens, dekens en het nodige voor de zieken meegenomen, en ook nog een klein *'kaarken'* (koets) dat ons bezit was, samen met een Duits paard dat de vorige Duitsers hadden achtergelaten.

Gedurende de bezetting zijn er **nog dikwijls Duitse troepen ingekwartierd** geweest.

In oktober 1915 kwam er een bende het klooster binnen. Ze zegden dat ze van Rusland kwamen en stelden zich voor er zich 5 weken op hun gemak te blijven. Het klooster was weeral een Duitse kazerne, maar na enkele dagen moesten ze toch terug vertrekken.

In februari 1916 zijn er nog Duitsers aangekomen, maar die zijn maar enkele dagen gebleven.

¹⁴ Spionnen werden zowat overal gezien, terecht of ten onrechte

¹⁵ Dat is de dag van de inval ook te Hoegaarden (18 augustus 1914); in het verhaal, dat naderhand is opgeschreven wordt het chronologisch verloop van de oorlogsfeiten niet gerespecteerd

Kwamen er Duitsers in het dorp en vonden ze niet wat ze wilden, dan moesten wij het geven kost wat kost, en hadden we het niet dan moesten we het hun toch bezorgen.; alles natuurlijk gratis.

Toen ze op het kasteel verbleven zijn ze al het nodige beddengoed komen halen.

Later, toen het dorp bijna gestraft was, hadden de '*Pruissen*' hun intrek genomen in het schoolhuis, maar wij hebben hun de bedden, beddengoed, tafels, enz. moeten geven.

De Duitsers hebben in het klooster veel ***koperen vensterknoppen*** zelfs afgedaan, alsook ***koperen klinken***; alles ging in een zak en een zuster heeft er dan gauw enige terug uit de zak gepakt; het andere koper was weggestopt.

Ze zijn ook komen zien voor de klok en het orgel. Men heeft ze laten komen tot aan de kapeldeur en dan gezegd dat er geen klok noch orgel was.

Het voedingscomité is in de gebouwen van het klooster ingericht geweest. In het begin hadden ze enige plaatsen in gebruik, kort nadien gebeurde heel de distributie bij ons. We hebben er de lokalen gratis voor gegeven. Ook hebben we lokalen afgestaan voor le '*Bon de lait*' (het werk van de Melkdruppel, zuigelingenraadpleging) voor kinderen., het bezoek der geneesheren en alles wat er aan verbonden was.

(Dan springt het verhaal over naar de tweede helft van 1918, met de verplichte vlucht heelder gemeenten uit de frontstreek)

De 18de of 19de oktober zijn er een groot aantal personen, mannen vooral, van Antoing, Gaurain, Pontenoy en Vezen naar Goetsenhoven moeten komen. De Duitsers hadden hun dit verplicht;

De zieken zijn in ons klooster ingenomen en verzorgd geworden. De eerste dag hadden we er al 17, de volgende dag 35, bijna alle lijdend '***van de Spaansche grippe***' en verschillende met een '*dubbel pneumonie*'. De vierde dag waren er al vijf doden en 's anderendaags nog één. Die mannen zijn vertrokken, de ene na de andere, als ze beter waren, om plaats te maken voor '*versche zieken*' die in het dorp gelogeed waren.

Na de wapenstilstand konden zij '*stillekens voort om naar huis te geraken*'. Zeven van die mannen, die nog ziek waren, zijn gebleven tot in december.

We hebben dan nog 17 gevangen ***Engelse soldaten*** verzorgd en gelogeed. Ze zijn de 15de, 16de en 17de november aangekomen. Ze waren er zeer ellendig aan toe, maar na enige dagen rust, verzorging en '*verzuivering*' gehad te hebben waren ze bijna allemaal hersteld, behalve drie die zwaar ziek waren. Ze zijn opgehaald per auto om ze bij de anderen te brengen.

Dan is er ook nog een jongeling geweest van 19 à 20 jaar, ***Joseph Vanden Zaenen***, die van 1915 al in Duitsland gevangen zat omdat hij brieven over bracht. Hij was er zeer ellendig aan toe met tering in de hoogste graad, opgehaald in Duitsland. Hij is enige tijd bij ons verzorgd en dan wou hij absoluut terug naar zijn familie. Wij hadden hem voorzien van het nodige, maar 2 of 3 weken later is hij overleden in Brussel. Maar hij was toch terug bij de zijnen.

Bij de aftocht zijn er ***nog dikwijls Duitsers*** komen zien om te overnachten en te eten, maar toen ze vernamen dat er zoveel zieken waren bedankten ze. Er hebben maar 2 officieren en enige paarden gelogeed (sic).

De 23ste november zijn de ***Franse troepen*** binnen gekomen, het 19/8 6° *régiment de cuirassiers*. Opnieuw was het klooster in een kazerne veranderd. De Engelse gevangenen, de ziekelijke vluchtelingen en de *pensionnaires*, hielpen de zusters om alles zo goed mogelijk te organiseren.

Een *Régiment d'Infanterie Alpine* is gehuisvest geweest van 17 december 1918 tot 2 januari 1919.

Met Kerstmis is de nachtmis in de kapel gezongen door een Franse militaire priester in bijzijn van alle Fransen in het klooster en het dorp gelogeed.

We hadden Franse soldaten van 23 november 1918 tot 8 februari 1919.

In juli of augustus 1918 kwam een Duitser alle plaatsen optekenen in het klooster en hij telde hoeveel bedden er in elke kamer konden staan; hij zei dat het klooster moest gaan dienen als rustplaats voor gewonde of bijna herstelde soldaten. Wij repliceerden dat we zelf zieken en ouderlingen hadden, maar hij zei '*Dat moet allen weg*'. Uiteindelijk zei hij dat hij zijn oversten zou berichten dat dat het onmogelijk was om een rustplaats voor militairen te maken in ons klooster. We bleven ongerust, tot we vernamen dat ze een kasteel in de omgeving hadden uitgekozen.

De Grauwzusters waren in het begin godsvruchtige vrouwen die leefden volgens de Derde Regel van Sint-Franciscus. Hun stichtend voorbeeld was Elisabeth van Thüringen, die ondanks alle tegenkanting, de armen en zieken terzijde bleef staan tijdens de hongersnood van 1226. Ze verzorgden zieke en arme mensen en begroeven de doden. Heel wat moderne ziekenhuizen en verzorgingstehuizen vinden hun ontstaan in stichtingen van de Grauwzusters. In de 16de eeuw traden ze toe tot een congregatie. Maar in 1796 werden door het Franse regime alle kloosterorden opgeheven en hun bezittingen openbaar verkocht. Na de Franse Tijd begonnen de Grauwzusters opnieuw met hun apostolaat. De Grauwzusters van Tienen, die een bijhuis hadden te Goetsenhoven, werden in 1817 eigenaar van het vroegere klooster van Kabbeek waar zij in 1924 een modern ziekenhuis inrichtten dat gestaag verder werd uitgebreid tot het huidige *Algemeen Ziekenhuis Heilig Hart*. De Grauwzusters zijn momenteel nog met drie zusters en de Broeders van Liefde, die te Tienen reeds aanwezig zijn via de Psychiatrische kliniek Broeders Alexianen en het Woon-Zorgcentrum Sint-Alexius, hebben de voorbije jaren een reputatie opgebouwd in de zorg. Zij hebben vanaf 1 juli 2012 '*Huize Nazareth*' van Goetsenhoven overgenomen

Na de succesvolle causerie en samenspraak van 23 mei 2015

over de tweede wereldoorlog te Hoegaarden:

De Hoegaardse Heemkring 't Nieuwhuys nodigt uit

Vrijdag 25 september 2015 om 19u30 in de Raadzaal van ons Gemeentehuis

Met de medewerking van het gemeentebestuur

Viering Pierre Celis

De Hoegaardier die ons dorp op de wereldkaart plaatste

Gast sprekers zijn Christine Celis, Miel Mattheus, Christian Hennuy en Raymond Billen

Iedereen welkom

Gratis toegang

Bestuursleden Hoegaardse Heemkring

Yvette Kleynen (voorzitter), Rik Cipers (ondervoorzitter)

Etienne Grooten (secretaris), Elise De Dobbeleer, Diane Nitelet, Bart Hendrix, Arthur Van Nerum, Caroline Geens, Wasily Pedjko, Bouthé Irène, Saelmaekers Erik, Maurice Dodion,

De Heemkundige Kring Hoegaarden geeft 2 tijdschriften uit.

- *Alpaidis* (verschijnt 4 x per jaar) en kost 12.5
- *Familieschoon*, tijdschrift van de Confrérie van de V Geslachten (verschijnt 4 x per jaar) en kost 12.5 €

Men kan zich ook abonneren voor de 2 tijdschriften samen voor 20 €

Ons rekeningnummer : **BE35 3631 3613 9237**

BIC begunstigde: BBRUBEBB

Onze website: www.heemkring-hoegaarden.be

Inlichtingen: Etienne Grooten, Residentie Beatrijs 169 te 3300 Tienen 016/81 72 35
e-mail: dodionm@hotmail.com